

7. Апанович Е. Вкладные, владельческие, дарственные записи и приписки переписчиков XVI–XVIII в. на рукописных книгах ЦНБ АН УССР / Е. Апанович // История книги и издательского дела. – Л., 1977. – С. 22–52; Ісаєвич Я. Маргіналії – важливе джерело з історії та культури / Я. Ісаєвич // Ісаєвич Я. Літературна спадщина Івана Федорова. – Львів: Вища шк., 1989. – С. 141–173; Колосовська О. Маргінальні записи на кириличних стародруках – джерело до вивчення історії культури України / О. Колосовська // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство : Міжвід. зб. наук. пр. – К., 2001. – Вип. 3 : Джерелознавчі дисципліни. – С. 312–326; Ціборовська-Римарович І. Маргінальні записи стародруків із книгозбірень католицьких монастирів XVI–XVIII ст. на етнічних українських землях як джерело до історії формування монастирських бібліотечних фондів / І. Ціборовська-Римарович // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Вип. 28. – К., 2010. – С. 266–286; Чуба Г. Покрайні записи на сторінках рукописних Учительних Євангелій XVI–XVII вв. / Г. Чуба // Східні слов'яни: Мова. Історія. Культура. – Ніжин, 2002. – Вип. 4. – С. 73–75.
8. Шамрай М. Маргіналії в стародруках кириличного шрифту XV–XVII ст. ... – К., 2005. – 354 с.
9. Ціборовська-Римарович І. Маргінальні записи стародруків із книгозбірень католицьких монастирів XVI–XVIII ст. на етнічних українських землях... – С. 269.
10. Ціборовська-Римарович І. Книжковий фонд Відділу стародруків та рідкісних видань Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського як джерельна база історичних досліджень / І. Ціборовська-Римарович // Рукописна та книжкова спадщина України. Археографічні дослідження унікальних та бібліотечних фондів. Вип. 12. – К., 2007. – С. 52.
11. Заболотна Н. Науковий каталог Почаївських кирилических стародруків... – С. 4.
12. Шамрай М. Маргіналії в стародруках кирилического шрифту XV–XVII ст. ... – С. 9, 228.
13. Свенціцький І. Опис рукописів Народного дому з колекції Антона Петрушевича. Ч. 3 / І. Свенціцький. – Львів : накладом Т-ва ім. Шевченка, 1911. – 154 с.
14. Петрушевич А. Сводная галицко-русская летопись с 1600 по 1700 год / А. Петрушевич. – Львов, 1874. – С. 169.
15. Там само. – С. 193.
16. Шамрай М. Маргіналії в стародруках кирилического шрифту XV–XVII ст. ... – С. 10, 108.
17. Чуба Г. Текстологічне дослідження українських Учительних Євангелій другої половини XVI – початку XVII ст. / Г. Чуба // Вісник Львівського університету. Серія «Книгознавство». Вип. 2. – Львів, 2007. – С. 5.
18. Свенціцький І. Опис рукописів Народного дому... – С. 2.
19. Чуба Г. Текстологічне дослідження українських Учительних Євангелій... – С. 24.
20. Кирилическі рукописні книги у фондах Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаніка НАН України : каталог. Т. 1. XI–XVI ст. / [уклад.: М. М. Кольбух (голов. ред.), Т. М. Гуцаленко, О. О. Дзьобан та ін.]. – Львів : Оріяна-Нова, 2007. – С. 434.
21. Там само. – С. 435.
22. Бондар Н. Провенієнції Віленських видань Євангелія 1575 та 1600 років з фондів Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського як джерело історико-книгознавчих досліджень / Н. Бондар // Вісник Львівського університету. Серія «Книгознавство». Вип. 3. – Львів, 2008. – С. 34.
23. Там само. – С. 36.
24. Лев В. Написи на церкві у Старому Яжеві / В. Лев // Наша Батьківщина. – Львів, 1937. – Ч. 4–5, квіт.–трав. – С. 106.
25. Там само. – С. 107; Петрушевич А. Сводная галицко-русская летопись с 1600 по 1700 год. – С. 175–176; Кісіль В. Джерела першого тому «Сводной галицко-русской летописи» Антона Петрушевича / Кісіль В. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/dkz/2011_14-15/41.pdf
26. Кольбух М. М. Історія формування збірки кирилических рукописних книг Відділу рукописів Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаніка / М. М. Кольбух // Рукописна та книжкова спадщина України. Археографічні дослідження унікальних та бібліотечних фондів. – К., 2005. – Вип. 10. – С. 273, 274, 276.
27. Мицько І. Давній унівський пом'яник / І. Мицько // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність: зб. наук. пр. Вип. 20 : Actes testantibus. Ювілейний збірник на пошану Леонтія Войтовича / Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича НАН України ; відп. ред. Микола Литвин. – Львів, 2011. – С. 479, 480, 482, 483.
28. Шамрай М. Маргіналії в стародруках кирилического шрифту XV–XVII ст. ... – С. 10.

РЕЦЕНЗУЄМО

Х. Стельмах, к. філол. н., доцент кафедри польської філології Львівського національного університету імені Івана Франка

ЛЬВІВЩИНА В ПОЛЬСЬКІЙ ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Львівщина в польській художній літературі: бібліогр. покажч. / уклад. О. Лук'яненко. – Львів. : Растр-7, 2012. – 290 с.

НЕОБХІДНІСТЬ систематизувати художні та літературознавчі твори польських авторів, в яких знайшли відображення Львів і Львівщина, спонукала працівників відділу літератури іноземними мовами Львівської ОУНБ, зокрема його завідувача О. Лук'яненко, до створення відповідного бібліографічного покажчика. Слід зазначи-

ти, що це перше видання, яке розкриває вказану тему і включає інформацію, починаючи від старопольської літератури до найсучасніших творів. Поза всяким сумнівом, видання буде корисним для науковців гуманітарного профілю, викладачів, студентів та дослідників, яких цікавить життя й історія Львова.

Польський період історії Львівщини залишив та продовжує залишати значний слід у польській літературі, а для багатьох поляків він є «серцем, вирваним з грудей», тож природно, що тематика, пов'язана зі Львовом, займає особливе місце в польській літературі.

Важливу видається цінність покажчика для викладачів та студентів полоністичних кафедр в Україні. У Львівському національному університеті імені Івана Франка, де викладають курс «Історія польської літератури», особливе зацікавлення студентів-полоністів завжди викликають твори, пов'язані зі Львовом, біографії письменників, які провели в місті своє життя або його частину, історія львівських архітектурних пам'яток, вулиць, найрізноманітніші реалії.

Львів та Львівщина в польській літературі певних періодів, у творчості окремих письменників, польсько-українські літературні, культурні та історичні взаємини, а також такі унікальні явища міської культури, як львівські батяри та львівська батярська пісня, є постійними темами курсових, дипломних і магістерських робіт на філологічному факультеті університету. Література, пов'язана зі Львовом, використовується при підготовці лекцій та написанні кваліфікаційних робіт на інших гуманітарних факультетах, зокрема історичному і журналістики. Враховуючи постійний інтерес до висвітлення тематики Львова у польській художній літературі, з 2011 р. на кафедрі польської філології серед курсів на вибір для всіх охочих упроваджено курс «Польська література Львова».

Отже, після друку покажчика «Львівщина в польській художній літературі» збір інформації на дану тему стане зручнішим, займатиме менше часу та, що найважливіше, буде значно повнішим, оскільки в посібнику представлено твори, що зберігаються в усіх наукових бібліотеках міста, а також у деяких приватних книгозборах його мешканців.

У передньому слові, яким відкривається бібліографічний посібник, його упорядник О. Лук'яненко коротко подає історію створення видання, розповідає про критерії добору матеріалу та систему бібліографічного опису. Змістові передують чудові статті львівських учених: В. Моторного і А. Татаренко «Львів – місто багатьох культур», Л. Петрухіної «Львів у поетичному слові» та О. Шишки «На межі між документом і художнім твором», які знайомлять читача зі Львовом – містом, «несхожим на жодне місто світу», відображають місце Львова у спадщині польських авторів художньої, критичної літератури та публіцистики.

За добором матеріалу покажчик ділиться на розділи, присвячені художній та іншій галузевій літературі. Художню літературу згруповано за жанровим поділом поетичних, прозових і драматургічних творів, галузеву – відповідно до тематики. Після кожної рубрики подаються наявні переклади українською та іноземними мовами. У межах рубрик документи розміщуються за алфавітом

прізвищ авторів та назв творів. При доборі літератури було застосовано формальні критерії: хронологічний (відбиралися твори друку всіх часів про Львівщину), мовний (видання польською мовою, у перекладах українською та іншими мовами світу), територіальний (твори, видані в Україні й за кордоном). У поділі покажчика на розділи і підрозділи поєднано кілька критеріїв: жанровий (поезія, проза, драматургія, мемуаристика), тематичний (історичні, лицарські пісні, гумористична поезія), бібліографічний (періодичні та неперіодичні видання). Звичайно, суміш цих критеріїв могла б викликати застереження, однак деякі жанри є на межі літератури, науки і публіцистики, такі, наприклад, як есе, фейлетон, репортаж або хроніка, яка може бути не лише історичною, а й видом фейлетону. Очевидно, поєднання кількох критеріїв у змісті (жанрового, тематичного та бібліографічного) зумовлено потребою якнайповніше та якнайдетальніше відобразити матеріал покажчика, в якому б зорієнтувалися не лише літературознавці, а й широкий загал читачів.

Упорядникам удалося реалізувати амбітну мету – представити твори польської літератури про Львівщину в широких часових рамках. Так, у розділі «Художня література», що ділиться на підрозділи «Поетія», «Проза», «Драматургія», зібрано твори письменників старопольської доби, які жили у Львові або писали про нього, таких як С. Кльонович, Б. Зіморевич, В. Потоцький, аж до доробку широкого кола сучасних письменників.

Підрозділ «Проза», наприклад, має параграфи «Повісті. Романи», «Переклади», «Оповідання. Новели», «Нариси. Есе», «Гумор і сатира в прозі», «Гумористична та сатирична поетія».

У розділі «Інші жанри» вміщено описи статей із періодики, історичних творів, епістолярної, мемуарної літератури, публіцистики, біографій письменників, довідкових видань, творів польських літературознавців.

В обох розділах представлено також бібліографічні записи перекладених іншими мовами творів польської літератури відповідних жанрів.

До посібника ввійшли не лише твори польських авторів, які жили й працювали у Львові. В ньому знайшли місце й твори художньої літератури, сюжет яких пов'язаний з містом. Упорядник також не оминув найменших деталей: до опису творів, у яких Львів лише згадується, додано відповідні коментарі. Наприклад, про те, що в романі Г. Сенкевича «Пан Володийовський» Львів згадано в контексті переговорів Яна III Собеського з Туган-Беєм, а в поясненні до видань листування Ю. Словацького зазначено, що в одному з листів письменник просить матір переїхати до Львова. Така детальна інформація здатна задовольнити потреби найвибагливіших та найприскіпливіших дослідників Львова.

У пошуках потрібної літератури читачам допоможе список сигл, які надають інформацію про місцезнаходження книг у львівських бібліотеках.

Посібник містить допоміжні покажчики (географічний, іменний, бібліографічних видань та інституцій), що, безумовно, полегшує пошук інформації.

Наступним кроком могло б стати укладення більш детального тематичного покажчика, який би враховував усе різноманіття тем і наукових проблем, пов'язаних зі Львовом, аби швидше спрямувати читача до конкретного питання, над яким він працює.

Однак це побажання не применшує значення рецензованого видання та його інноваційної спрямованості, адже посібник «Львівщина в польській художній літературі» на сьогодні є першим та єдиним в Україні довідковим бібліографічним покажчи-

ком польської літератури про життя Львова, його історію, визначних діячів культури. У ньому зібрано величезний матеріал, який стане у пригоді дослідникам літературного процесу, історикам, краєзнавцям, бібліотечним працівникам, викладачам, студентам та усім, хто цікавиться культурою Львівщини. Матеріал, поданий у виданні, дасть можливість систематизувати різноманітні відомості про Львів та Львівщину, відшукати маловідомі факти, утвердити значення Львова як міста унікальної історії та культури.

КНИЖКОВА ПОЛИЦЯ

ПЕРЕМОЖЦІ «КОРОНАЦІЇ СЛОВА – 2012»

31 травня відбулася офіційна церемонія нагородження переможців XII Міжнародного літературного конкурсу «Коронація слова».

Заснований меценатами Тетяною та Юрієм Логушами в 2000 р., цей конкурс за час свого існування відкрив широкому загалу українських читачів понад 250 нових авторів, серед яких – В. Шкляр, І. Роздобудько, Люко Дашвар та ін.

Засновники конкурсу розповіли про запровадження нової літературної премії – «Золотий письменник України». Її мета – відзначити українських літераторів, твори яких найкраще продаються. Тож вона надаватиметься письменникам, чії твори видаються накладом понад 100 тисяч примірників. Вручення премії відбудеться у жовтні 2012 р.

Цього року в жанрі літератури золоті, срібні та бронзові відзнаки присуджувались у номінаціях «Роман», «П'єса», «Твори для дітей». Наводимо перелік переможців.

Романи

I премія – Ольга Слоньовська «Вві сні і наяву, або Дівчинка на кулі» (м. Івано-Франківськ).

II премія – Зінаїда Луценко «Необдумані Міловиця» (сmt Цибулів, Черкаська обл.).

III премія – Міла Іванцова «Гра в паралельне читання» (м. Київ).

Дипломанти номінації

Наталка Доляк «Гастарбайтерки, або берлінський джайв» (м. Вінниця).

Світлана Талан «Не вурдалаки» (м. Северодонецьк, Луганська обл.).

Юрій Коцегуб «В Темнім Лузі, за Дунаєм» (сmt Нові Санжари, Полтавська обл.).

Анастасія Шевердіна «Крамниця щастя» (м. Луганськ).

Дана Дідковська «Загублена мама Веселої» (м. Київ).

Олександр Гаврош «Капітан Алоїз» (м. Ужгород).

Спеціальні відзнаки

Найкращий історико-патріотичний твір – Андрій Кокотюха «Червоний» (м. Київ).

Спеціальна відзнака за твір – Гарольд Бодикін «Ти прости мені все горе... Я любив...» (м. Сімферополь).

Спеціальна відзнака за найкращий твір на тему мандрів і подорожей – Макс Кідрук «Бот» (м. Київ).

Спеціальна відзнака за найкращий еротичний твір – Христина Лукашук «Курва» (м. Львів).

Спеціальна відзнака за ексклюзивний жіночий твір – Жанна Куява «Нічниця» (с. Софіївська Борщагівка, Київська обл.).

Спеціальна відзнака від австрійського культурного форуму за твір – Ірися Ликович «Віртуалка» (м. Відень, Австрія).

Спеціальна відзнака за гумористичний твір – Олег Черногуз «Казка-притча про Нетака» (м. Київ).

Спеціальна відзнака за соціально-психологічний твір – Марина Соколян «Серце гарпії» (м. Київ).

Спеціальна відзнака за гумористичний твір – Олександр Куманський «Тоталізатор» (м. Київ).

Вибір видавця – Валентин Терлецький «Хмарочос» (м. Запоріжжя).